

**СТИВЪН КИНГ
ПОСЛЕСЛОВ КЪМ „ОСОБЕНИ
СЕЗОНИ“**

Превод от английски: Симеон Николов, 1993

chitanka.info

Макар че най-често ме питат „Откъде черпите идеите си?“ (това се изстрелва на първо място), редовният въпрос е „Само за ужаса ли пишете?“. Когато отговоря „не“, трудно е да се каже дали питащият е удовлетворен или разочарован.

Точно преди издаването на „*Кери*“, първия ми роман, получих писмо от моя издател Бил Томпсън, в което се прокрадваше идеята какво ще правим, ако ни извикат на бис. Мисълта за втора книга преди още да е излязла първата може да ти се стори малко странна, но тъй като предварителната подготовка за един роман е почти толкова дълга, колкото и работата след завършването на един филм, ние живяхме с „*Кери*“ и стигнахме до този извод за един дълъг период от време — около година. Аз просто изпратих на Бил ръкописите на два романа: „*Пламък*“ и „*Завръщането*“. Първата книга написах веднага след „*Кери*“, през шестте месеца, докато първият вариант на „*Кери*“ отлежаваше и зрееше в чекмеджето на бюрото ми; втората написах през годината, когато „*Кери*“ се приближаваше пълзешком, като костенурка, към отпечатването.

„*Пламък*“ беше мелодрама за огромен, изостанал в умственото си развитие престъпник, който открадва дете и иска откуп от богатите му родители; „*Завръщането*“ е мелодрама за вампири, които завладяват един малък град в Мейн. И двете бяха литературна имитация от рода на „*Завръщането на Дракула*“ и на „*За мишките и хората*“ от Стайнбек.

Бил сигурно се е сащисал, когато получи двата ръкописа в един пакет (някои от страниците на „*Пламък*“ бяха написани от обратната страна на сметките за млякото, а „*Второто завръщане*“ вонеше на бира, защото един месец преди това, на Нова година, някой беше обърнал кана „*Черен етикет*“ върху него). Може би е приличал на жена, която мечтае за букет цветя и открива, че мъжът ѝ е излязъл, за да ѝ купи парник. Двата ръкописа съдържаха общо около петстотин и петдесет страници, изписани от едната страна.

През следващите две седмици той ги прочете — да драпаш за издател, а да намериш светец — и аз заминах от Мейн за Ню Йорк да отпразнуваме издаването на „*Кери*“ (април 1974-та, приятели и съседи — Ленън беше жив, Никсън още се мотаеше като президент, а на това момче му предстоеше да види бели косми в брадата си) и да поговоря коя от двете книги ще бъде следващата... а може би никоя от тях.

Прекарах в града два дни, обсъдихме въпроса три или четири пъти. Крайното решение взехме на улицата — на ъгъла на Парк Авеню и Четирийсет и шеста улица. Двамата стояхме на светофара на червена светлина и гледахме как такситата влизат в оня смешен тунел или както го наричат там, един от онези, които сякаш продупчват сградата на „Пан Ам“. Бил рече:

— Мисля, че ще е „Завръщането“.

Аз самият я предпочитам. Но в гласа му звучеше толкова остро нежелание, че аз се извърнах рязко и го попитах какво става.

— Ще те печатат само ако книгата за вампири излезе след книга за момичето, което движи предмети с психическата си сила — каза той.

— Ще ме печатат? — попитах искрено объркан. Не виждах приликата между вампирите и телекинезата. — Като какъв?

— Като писател на ужасите — още по-неохотно каза той.

— О! — въздъгнах е голямо облекчение. — Само това ли?

— Нека минат няколко години — рече той — и си помисли дали е „само това“.

— Бил — развеселих се аз, — в Америка никой не може да пише само истории на ужасите. Лъвкрафт гладува в Провидънс. Блох се мъчи с романи за страхотии и измислици за неизвестното. „Екзорсист“ излезе в един брой. Нали виждаш?

Светлината се смени. Бил ме потупа по рамото.

— Според мен ти ще имаш успех. Но не си мисли, че знаеш всичко.

Той беше по-близо до истината от мен. Разбира се, че в Америка може да се пишат живи истории на ужасите. „Завръщането“, която излезе под заглавието „Сейлъм'с Лот“, потръгна добре. Когато я издадох, аз живеях със семейството си в Колорадо и пишех за един прокълнат хотел. При пътуване до Ню Йорк прекарах с Бил една вечер в бар, наречен „Джаспър“ (където огромен млечносив котарак очевидно притежаваше музикалния автомат „Рок Ола“; трябва да го вдигнеш, за да разбереш какво нещо е селекцията) и му разказах фабулата. Накрая лактите му опираха на масата, главата му беше скрита в ръцете като на човек с чудовищна мигрена.

— Не ти хареса — казах аз.

— Харесва ми много — безизразно рече той.

— Тогава какво не е наред?

— *Първо* телекинетичното момиче, *сетне* вампири, *сега* прокълнат хотел и телепатично момче. Ще те издават.

Този път се замислих над това по-сериозно. Спомних си всички, издавани като писатели на ужаса и които с години ми доставяха огромно удоволствие: Лъвкрафт, Кларк Аштън Смит, Франк Белкнап Лонг, Фриц Лайбър, Робърт Блох, Ричард Матесън и Шърли Джаксън (да, макар че я издаваха като говорящ автор). И в „Джаспър“, където котаракът лежеше на автомата и моят издател седеше до мен, хванал с ръце главата си, реших, че съм в най-лошата компания. Бих могъл, например, да съм „значителен“ писател като Джоузеф Хелър и да публикувам по един роман на всеки седем години или пък „брилянтен“ писател като Джон Гарднър и да пиша мрачни книги за умни академици, които се хранят с микробиотична храна и карат стари автомобили Сааб с избелели, но все още четливи надписи МАККАРТИ — ПРЕЗИДЕНТ, лепнати на задния буфер.

— Добре, Бил — рекох. — Ще бъда писател на ужасите, ако хората искат това. Даже е прекрасно.

Повече не сме обсъждали въпроса. Бил продължава да издава, а аз продължавам да пиша книги на ужасите, и никой от нас не се задълбочава. Така е добре.

Печатаха ме и аз не разсъждавах много — в края на краищата пиша, за да ме издават... поне през *по-голямата* част от времето. Но *само* за ужаса ли пиша? Ако си чел историите в тази книга, вече знаеш, че не е така... макар елементи на ужаса да се срещат във всички приказки, не само в „*Начин на дишане*“. Тая работа с плужеците в „Тялото“ е доста страшничка, както и повечето сънища в „Способенученик“. Рано или късно разумът ми се обръща в тая посока, един господ знае защо.

Всеки от тези въздълги разкази беше написан след завършването на някой от романите, сякаш имах достатъчно бензин в резервоара, за да опраскам една голяма новела. „Тялото“, най-старата от историите в книгата, е написана веднага след „*Сейлъм’с Лот*“. „Способен ученик“ написах за две седмици след завършване на „*Сияние*“ (след „Способен ученик“ три месеца не написах нищо, бях изцеден). „*Рита Хейуърт и изкуплението в Шоушенк*“ написах след „*Мъртва зона*“. „*Начин на дишане*“, последната от историите, написах след завършването на

„Горящата факла“. Всяка от тях е написана в различни къщи — три в щата Мейн и една в Боулдър, щата Колорадо.

Нито една от новелите не беше публикувана преди тази книга, нито пък беше предложена за публикуване. Защо? Защото всяка от тях има обем от 25 до 35 хиляди думи — не точно толкова, но около това. Ще ви кажа: 25 до 35 хиляди думи могат да накарат и най-устойчивия психически автор да се разтрепери в краката. Няма определение кое е разказ и кое е роман — поне по броя на думите — и никога няма да има. Ала когато писателят приближава чертата на 20-те хиляди думи, той знае, че излиза от областта на късия разказ. По същия начин, минавайки през 40-те хиляди, той навлиза в страната на романа. Границите на страната между тези две области са зле очертани, но в един момент писателят се сепва тревожно и разбира, че е влязъл или влиза в опасно място, свободната от анархия бананова република, наречена „новела“.

От художествена гледна точка в новелата няма нищо нередно. Разбира се, няма нищо нередно и в цирковите чешити, само дето рядко ги виждаме извън цирка. Особеното е, че има големи новели, но те се продават на „жанрови пазари“ (това е учтивият термин; пренебрежителният, но по-точен израз е „пазари на гетото“). Можеш да продадеш хубава криминална новела на „Елъри Куинс Мистъри Магазин“ или на „Майк Шейнс Мистъри Магазин“, хубава научнофантастична новела на „Амейзинг“ или „Аналог“, може би даже на „Омни“ или на „Магазин ъв Фентъзи енд Сайънс Фикшън“. За ирония на съдбата, там също има продажба на хубави новели на ужасите: едно от тях е споменатото вече „Фентъзи енд Сайънс Фикшън“; „Туайлайт Зоун“ е другото, има различни антологии на оригинална фантастика на ужасите, като „Шадоуз“, издавана от „Дъбълдей“ под редакцията на Чарлз Л. Грант.

Но за новела с „тематична насоченост“ (този израз подтиска също като думата „жанрова“) ... момче, стане ли дума за продаваемост, попадеш в куп неприятности. Гледаш мрачно своя 25–35 хиляден ръкопис, отваряш си бира и в главата ти един гадничък глас със силен акцент казва: „*Buenos dias, senior!* Как минал полет с революционните авиолинии? Вие обича да яде много-чудесно, *si?* Добре дошли в Новела, *senor!* Вие ще хареса топлина тук добре-хубаво-чудесно, миисла! На ви евтина пура! На ви мръсни снииимки! Вдигни си краката,

senor, аз миисла, ваш история бъде тук дълго, дълго време... *Que passa?* А-ха-ха-ха-ха-ха!“

Потискащо!

Едно време (той се помина) имаше истински пазар за такива приказки. Имаше вълшебни списания като „*Сатърдей Ивнинг Поуст*“, „*Колиърс*“ и „*Америкън Мъркюри*“. Фантастиката — и къса, и дълга — беше главното в тях. Ако разказът беше много дълъг за един брой, печатаха го в три, в пет, в девет броя. Отровната идея за „сбити“ и „кратки“ романи бе още непозната („*Плейбой*“ и „*Космополитен*“ превърнаха тази особена гнусотия в пагубна наука), на приказките се даваше подобаващо място и много се съмнявам, че съм единственият, който цял ден е чакал раздавачът да донесе „*Поуст*“, където трябваше да отпечата новия разказ на Рей Бредбъри или последния епизод от сериала на Кларънс Бъдингтън Киланд.

Веднъж моето нетърпение ми скрои голям номер. Когато най-подир раздавачът се появи с бърз ход, праметнал кожената чанта през рамо, с летни шорти и лятна шапка на главата, аз го посрещнах в края на пътеката, като подскачах от крак на крак, сякаш ми се ходеше в тоалетната; сърцето ми беше в гърлото. Като се ръкува с мен крайно жестоко, той ми подаде сметката за тока. Сърцето ми падна в гащите. След като се помота, той най-сетне ми подаде „*Поуст*“. На корицата се хилеше Айзенхауер, нарисуван от Норман Рокуел; имаше статия за София Лорен от Питър Мартин; „*Казах, че е прекрасно момче*“ от Пат Никсън — сецаш се, нали — за мъжа й Ричард; имаше и разкази, разбира се — дълги, къси. Там беше и последната глава от сериала на Киланд. Хвала на господата!

И това не беше само веднъж. Така ставаше всяка *шибана седмица*. В деня, когато идваше „*Поуст*“, бях най-щастливото хлапе на цялото източно крайбрежие.

И днес има списания, които публикуват по-дълги фантастични произведения; сред тях „*Атлантик Мантли*“ и „*Ню Йоркър*“ се отнасят с особена симпатия към проблемите на автор, написал новела от 30 хиляди думи. Но нито едно от тези две списания не бяха много благосклонни към моята работа, която е съвсем обикновена, не много литературна и понякога (макар че е адски болезнено да си го призная) очевидно тромава.

В една или друга степен тези качества — колкото и да са непривлекателни — са причината за успехите на моите романи. Повечето от тях са обикновена фантастика за обикновени хора, литературният еквивалент на Големия Мак и големите пържоли от „Макдоналд“. Мога да откроя елегантната проза и тя ми харесва, но ми е трудно или невъзможно сам да я пиша. Повечето от моите идоли като съзряващ автор бяха мускулести романисти с прозаичен стил, които се простираха от ужасното до екзистенциализма, като Теодор Драйзер и Франк Норис. Показна изисканост от силата на романистите! Човек се озовава само с един здрав крак, на който да се крепи, а кракът е доста тежък. Винаги съм се опитвал според силите си да давам добра тежест. Избери друг път, ако разбереш, че не можеш да бягаш като чистокръвен кон, можеш да си понапънеш мозъка (глас от галерията: „Какъв мозък, Кинг? Ха-ха, много смешно, момче, можеш да се махаш вече“).

В крайна сметка когато стигнах до новелата, която току-що прочете, изпаднах в недоумение. На едно място хората ми казаха, че стига да иска, Кинг може да публикува мръсния списък (някои критици твърдяха, че точно това ще правя през идните осем години), но аз не публикувах тези приказки, защото са много дълги, за да бъдат къси, и твърде къси, за да са наистина дълги. Ако разбираш какво искам да кажа.

— *Si, senior*, аз разбира! Свали ваш обуца! Пийне малко евтин ром! Скоро Медикор революцион стийл бенд идва и свири лошо калипсо! Вие обича яде добре-хубаво-чудесно, миисла! И вие има време, *senor*! Вие има време, защото аз миисла ваш история щее... бъде тук много време, да, да, страхотно, защо вие не отиде някъде да гътне някой куклен империалистически демокрация?

Най-подир реших да разбера дали „Вайкинг“, моето издателство на книги с твърди корици, и „Ню Америкън Лайбрари“, което издаваше книгите ми с мека подвързия, биха искали да направят една книга с разкази: за едно ловко бягство от затвора; за старец и момче, овързани в нечисти отношения на базата на взаимния паразитизъм; за изследователското пътешествие на четири провинциални момчета; за безграничния ужас на една млада жена, решена да роди детето си въпреки всичко (или пък за странния клуб, който всъщност не е клуб).

Издателите се съгласиха. Така измъкнах тези четири дълги разказа от банановата република на новелата.

Надявам се, че сте ги харесали добре-хубаво-чудесно, *tischachos* и *tischachas*.

И още нещо.

Преди една година разговарях с моя издател — не с Бил Томпсън, а с новия ми издател, много добро момче, казва се Алън Уилямс — умен, духовит, способен, но вечно зает със съдебни дела нейде из Ню Джърси.

— Хареса ми Кужо — рече Алън. Издателската работа по този роман, истинска рунтава кучешка история, беше приключила. — Мислил ли си какво ще правиш след това?

— Ами, да — казах. — Имах някаква идея.

— Каж ми я.

— Какво ще речеш за книга с четири новели? Повечето от тях съвсем обикновени истории. Какво мислиш за това?

— Новели — рече Алън. Той е добър спортист, но по гласа му се разбираше, че денят му е помръкнал; гласът му казваше, че току-що е спечелил два билета за Революционните Авиолинии до съмнителна малка бананова република. — Искаш да кажеш дълги разкази.

— Да, така е — казах. — И ще наречем книгата „*Особени сезони*“ или нещо подобно, за да разберат хората, че не е за вампири, прокълнати хотели или нещо от тоя род.

— А следващата ще бъде ли за вампири? — попита с надежда Алън.

— Мисля, че няма да е. Какво мислиш, Алън.

— За прокълнат хотел, може би?

— Не, вече писах за това. „*Особени сезони*“, Алън. Хубаво заглавие, нали?

— Хубаво ще е — въздъхна Алън. Това беше въздишката на добър спортист, който току-що е седнал в трета класа на най-новия самолет на Революционните Авиолинии — „Локхийд Тристар“ — и вижда първата хлебарка да пълзи деловито по облегалката на предната седалка.

— Надявам се да ти хареса — казах аз.

— Не ми се вярва — рече Алън — Можем да имаме разкази на ужасите в нея. Нещо като... *еднакви сезони*?

Усмигнах се леко, съвсем леко, като си помислих за Сандра Стансфийлд и Начин на дишане на доктор Маккарън. — Сигурно ще набутам нещо такова в нея.

— Страхотно! А за оня нов роман...

— Какво ще речеш за прокълнат автомобил? — попитах.

— *Човече!* — извика Алън. Имах чувството, че съм го върнал към неговата издателска среща или към някое съдебно дело в Ист Роуей и съм го върнал щастлив. Аз също съм щастлив — харесва ми моят прокълнат автомобил и ми се струва, че той ще накара много хора да потреперят след падането на нощта.

Но аз се влюбих в тези истории и частица от мен винаги ще ги обича. Надявам се, че си ги харесал и ти, читателю; че те са ти дали това, което дава всеки хубав разказ: карат те да забравиш действителността, понапрягат ти мозъка и те пренасят в места, където никога не си бил. Това е най-прекрасната магия, която зная.

Добре. Тури му пепел. До следващата ни среща запази разума си, чети хубави книги, бъди полезен и щастлив.

С любов и добри пожелания
Стивън Кинг

4 януари 1982 година
Бангор, щата Мейн

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.